

LÄNSSTYRELSEN
VÄSTRA GÖTALANDS LÄN

Naturvårdsenheten
Jörel Holmberg
010-22 45 169
0701-805395

Anteckningar Hornborgarådets möte den 26 augusti 2013

Deltagare: Ulf Eriksson och Anna-Klara Börjesson Ahlqvist, Falköping, Charlotte Nordström, Marie Wennerholm och Malin Tell, Skara kommun, Tomas Fellbrant och Helena Dahlström, Skövde kommun, Jenny Almen Linn, Next Skövde, Lotta Nibell-Keating, Västsvenska Turistrådet, Sven Swedberg, Jacobzon Lars, Anders W Bergström, Sofie Stålhand och Jörel Holmberg, Länsstyrelsen, Mats Wiberg, konsult

1. **Välkomna**, *Sven Swedberg*

Presentation laget runt. Som övriga frågor anmäldes Sjön Östen och information om Ålleberg.

2. **Förnyelseprojektet vid Hornborgasjön**, *Anders Bergström och Sofie Stålhand*

Anders B informerade om pågående förnyelsearbete vid Hornborgasjön. Naturumsbyggnaden ska byggas om invändigt, utställningsytan kommer att bli större. Upphandling pågår av ny utställning i naturumet. Vid Fågeludden kommer man även att bygga om spången fram till naturum för att höja standarden. Man ska också bygga en ny håvningsplattform för skolklasser m fl. Planerad invigning av det nya naturumet är våren 2014.

En stor satsning är en ny entrebyggnad med cafe, hörsal, kontorsplatser och toaletter. Den kommer troligen att placeras t h om gångvägen ner till naturum. Projektering kommer att ske under hösten, förhoppningsvis byggstart nästa sommar. Man kommer troligtvis att kunna ansluta va till kommunala nätet.

Vid Trandansen finns pengar för nya toaletter och ny utställning. Inte klart om det skulle kunna bli i ny byggnad. VA- frågan har börjat diskuteras, vattnet kan antagligen anslutas till VA-förening.

3. **Framtida utvecklingen för Trandansen**, *Mats Wiberg*

Den utredning som tagits fram är till stor del en sammanställning av sekundärmaterial. De tre scenarier som beskrivs kan ses som tre ambitionsnivåer men också som en succesiv utveckling av området. Nuvarande organisation känns ganska rörig, den tål troligen inte särskilt stora påfrestningar. Det är ett årligt underskott ca 400 tkr,

oklara mål för evenemanget, dålig kunskap om besökare o potentiella besökare (vilka är de?, varför besöker de?, vilka är behoven?)
Scenario 1) förbättra organisationen, ersätt tält m fast byggnad, bestäm mätbara mål, utveckla o samordna marknadsföring, stärk utbud och upplevelse vid Trandansen, öka utbud o konsumtion i området runt H-sjön, fortsatt offentlig finansiering i minst samma omfattning som idag (projektledaren arbetar bara delar av året)
Scenario 2) utveckla Trandansen tillsammans med övrigt utbud i området. Samverkan med andra besöksanledningar, fokus Hornborgasjön-Varnhem-Valle men även tätorterna (Falköping, Skara, Skövde), formaliserad organisation med anställd projektledare, mätbara mål i flera dimensioner, ökat antal övernattande turister, satsning på både privat- o affärsturister, samordning o paketering av utbud, profilerande marknadsföring o "cross-selling", stort behov av offentlig finansiering
Scenario 3) affärsutveckling mot exportmogen destination året runt. Som scenario 2 men mer aktiv affärsutveckling.

Hur går vi vidare?, *Lotta Nibell Keating och Klara Börjesson Ahlqvist*, 2013) Företagsanalys påbörjad, kommer att vara klar under slutet av oktober. Alternativt investeringsförslag tält/byggnad (plattform, kall respektive varm byggnad) ska tas fram, fortsatta möten m arbetsgrupp/Hornborgaråd, säkerställa verksamheten 2014 inkl tält.

2014) besökaranalys (VTR), reviderat förslag organisation, beslut ev investering (kommuner) Lotta skulle gärna ha med området i arbetet med exportmogna destinationer, men kan inget lova ännu. Skulle vilja se en reviderad evenemangsorganisation med ett branschråd där näringen är med som adjungerad.

2015) Projektet bör vara sjösatt och ha en långsiktig verksamhet.

Kommentarer:

Charlotte N - Viktigt att 2014 säkerställs!

Helena - synd att kopplingen till Östen tappas bort, helena fick svaret att inget hindrar att Östen kommer med.

Ulf - intressant med olika scenarier, på tiden att vi får en permanent organisation, Scenario tre ligger redan i vårt uppdrag, men viktigt att vi bestämmer oss för en gemensam ambitionsnivå.

Helena - viktigt att bestämma sig för organisation och för en långsiktig budget.

Charlotte - vi måste föra ut att det är ett exportmoget besöksmål, det ska inte vara ett litet projekt längre.

Tomas - måste vara tydliga mål. Spännande, finns dock inga pengar 2014 avsatta för detta. Next Skövde har andra projekt p g.

Charlotte - t o m kungen o drottningen sa att det viktigaste under våren är tranorna.

Anders - viktigt m dialog med Naturvårdsverket.

4. **Kommunens övergripande planer i Varnhem** , *Malin Tell,*

Skara kommun har sammanställt en nulägesrapport för Varnhem som klargör kommunens insatser i Varnhem idag. Den syftar också till att skapa en helhetsbild över vad som behöver göras för att uppnå de visioner och mål som finns framtagna både vad gäller turism- och besöksutvecklingen och nybyggnation i området. Utifrån nulägesrapporten ska en projektplan med tydliga mål och prioriteringar arbetas fram. Konkreta åtgärder som pågår just nu är framtagandet av FÖP Varnhem och Ljungstorp, påtryckningar kring infrastrukturfrågan och Varnhemskorsningen vid väg 49. En planfri korning behövs vid väg 49, arbetshandlingarna finns framme men det krävs en politisk process inom regionen. Ett gestaltungsprogram för Varnhem kommer förmodligen att arbetas fram. Under hösten kommer flera informations- och dialogmöten hållas i Varnhem kring de olika pågående processerna. Kommunen kommer att ta kontakt m RAÄ och länsstyrelsen om en föreslagen ”sjö” söder om Varnhem.

Fortsatt arbete med organisation och överbyggnaden , *Lars Jacobzon, Länsstyrelsen*

Sedan skisser togs fram på överbyggnad inget hänt, ruinen är i dagsläget fylld med leca kulor. Kommunen, kyrkan o Lst samverkar för att komma vidare. Vid ett möte före sommaren sade sig kyrkan vara intresserad av att ta ansvar. De kommer troligen att ansöka om pengar från länsstyrelsen. Projektering av överbyggnad kkan i så fall påbörjas under hösten.

Skara stift fyller 1000 år nästa år, kanske kan användas på ngt sätt. Kungen blev informerad förra veckan under sitt besök. Kyrkan väldigt positiva!

5. **Östen, nytt landsbygdsprojekt på gång** – *Karin Hante*

Bakgrund: Vid Östen bildades 2010 en betesförening med syfte att få till en bättre skötsel och minska myggproblematiken. Under 2013 har en cykelled invigts, liksom en ny plattform vid Sveneby, Länsstyrelsens landsbygdsenhet har sökt pengar för att projektet som ska vara uppdelat i två delar:

- 1) landskapsskötsel
- 2) attraktiv bygd och tillgänglighet

I mitten av september väntas besked om projektet. Man kommer inte att kunna stötta till åtgärder, men kan hjälpa till att t ex söka pengar. Samverkan är grunden! Styrts mkt av vad de som är boende och aktiva vill, länsstyrelsen blir ett redskap, Finns mycket engagemang och många intresserade människor. Del 1, landskapsskötseln, kommer att påbörjas under hösten. I Projektet finns även kopplingar till Valle och Hornborgasjön. Det är sagt att detta inte ska vara ett kortvarigt projekt utan att länsstyrelsen ska finnas på plats långsiktigt. *(Projektet är nu beviljat, Karin Hante kommer att vara projektledare.)*

6. Valle - Jörel Holmberg

Jörel informerade kort om vad som hänt sedan förra mötet. Olika intressenter bjöds i maj månad in till ett möte på Flämslätt. Ca 50 personer deltog på mötet där olika intressen, som natur- och kulturvärden, turism, markägarintresset, i området presenterades. Under året pågår inventeringar av strandskogar, kalkbarrskogar och ekmiljöer för att ge ett bättre underlag inför den landskapsanalys som ska göras.

7. Övriga frågor

Östen Förslag: att Östen finns med som en stående punkt på Hornborgarådets möte. Beslutades så.

Tomas - Skövde kommun ser gärna att länsstyrelsen är mer aktiv vid Östen. Östenprojektet är ett steg i rätt riktning

Ålleberg – Ulf Eriksson och Sven Swedberg

Hur ta vara på geologin på Ålleberg? Under vintern har Magnus Ljung gjort en förstudie om utveckling av natur- och kulturturism ur ett helhetsperspektiv. Förstudien omfattar ett större geografiskt område och innehåller fyra rekommendationer :

- 1) vidga nuvarande ambitioner för att kunna ta ett helhetsgrepp på landskapet och pågående processer
- 2) bjuda in till förutsättningslös diskussion
- 3) utveckla metoder utifrån stöd i modern informationsteknologi
- 4) vid kommande satsningar utgå från kontinuitet och konnektivitet i landskapet

Ide finns om att utveckla en geopark / besöksrum, men det är inte den viktigaste frågan just nu. Långsiktigt är tanken att man ska se

området som ett modellområde där nya tankesätt och ny teknologi implementeras.

Rapport bifogas till Hornborgarådet. Falköpings kommun kommer att bjuda in till träff där Ålleberg diskuteras vidare.

Fågelvägsprojektet

Turistväg Skaraborg - inget har hänt på ett år,

Fågelvägen – Projektet är avslutat. Turistskyltar kommer att tas ner utom i Falköping där kommunen kommer att ta över ansvaret. Hornborgakontoret är intresserat av att återanvända skyltställen.

8. Avslutning, nästa möte

Nästa möte bestämdes till den 27 januari 2014 kl 13.00, för att ha tid inför kommunernas budgetarbete. Då vi är välkomna till Skövde!

Anteckningar

Jörel Holmberg